

AQ-7516

Seat No. _____

M. A. (Part - II) Examination

March / April - 2016

Sanskrit : Paper - VII

- મેઘદૂતમ્ (પૂર્વમેઘઃ) ।
- રઘુવંશમ્ (પ્રથમઃ સર્ગઃ) ।
- શિશુપાલવધમ્ (પ્રથમઃ સર્ગઃ) ।
- ઉરુભઙ્ગમ્ કર્ણભારચ્ચ ।
- રત્નાવલી ।

(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

સૂચના : આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ પાંચ પ્રશ્નો છે.

૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ ત્રણ શ્લોકોનો અનુવાદ કરો. ૧૨

1 (a) Translate any Three of the following verses. 12

(૧) કશ્ચિત્કાન્તાવિરહગુરુણા સ્વાધિકારાત્પ્રમત્તઃ

શાપેનસ્તંગમિતમહિમા વર્ષભોગ્યેન ભર્તુઃ ।

યક્ષશ્ચક્રે જનકતનયાસ્નાનપુણ્યોદકેષુ

સ્નિગ્ધત્થાયાતરુષુ વસતિ રામગિર્યાશ્રમેષુ ॥

(૨) વક્રઃ પન્થા યદ્યપિ ભવતઃ પ્રસ્થિતસ્યોત્તરાશાં

સૌધોત્સઙ્ગપ્રણયવિમુખો મા સ્મ ભુરુજ્જયિન્યાઃ ।

વિદ્યદ્વામસ્ફુરિતચકિતૈસ્તત્ર પૌરજનાનાં

લોલાપાઙ્ગૈર્યદિ ન રમસે લોચનૈર્વશ્ચિતોઽસિ ॥

(૩) વેળીભૂતપ્રતનુસલિલા તામતીતસ્ય સિન્ધુઃ
 પાણ્ડુચ્છાયા તટરુહતરુભ્રશિભિર્જીર્ણપનૈઃ ।
 સૌભાગ્યં તે સુભગ વિરહાવસ્થયા વ્યજ્જયન્તી
 કાશ્યં યેન ત્યજતિ વિધિના સ ત્વયૈવોપાઘઃ ॥

(૪) દીર્ઘીકુર્વન્પટુ મદકલં કૂજિતં સારસાનાં
 પ્રત્યૂષેષુ સ્ફુટિત કમલામોદમૈત્રીકષાયઃ ।
 યત્ર સ્ત્રીણાં હરતિ સુરતમ્લાનિમઙ્ગનુકૂલઃ
 શિપ્રાવાતઃ પ્રિયતમ ઇવ પ્રાર્થનાચાટુકારઃ ॥

(૫) તસ્મિન્કાલે નયનસલિલં યોષિતાં ચ્ચણ્ડિતાનાં
 શાન્તિં નેયં પ્રણયિભિરતો વર્ત્મ ભાનોસ્ત્યજાશુ ।
 પ્રાલેયાસ્ત્રં કમલવદનાત્સોઽપિ હર્તું નલિન્યાઃ
 પ્રત્યાવૃત્તસ્ત્વયિ કરરુધિ સ્યાદનત્પામ્યસૂયઃ ॥

૧ (બ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો. ૮

1 (b) Explain with reference to context any two of the following. 8

- (૧) વપ્રક્રીડારિણતગજપ્રેક્ષીયં દદર્શ ।
- (૨) કામાર્તા હિ પ્રકૃતિકૃપણા શ્વેતનાચેતનેષુ ।
- (૩) યાચ્ચા મોઘા વરમધિગુણે નાધમે લબ્ધકામા ।
- (૪) સ્ત્રીણામાઘં પ્રણયવચનં વિભ્રમો હિ પ્રિયેષુ ।

૨ (અ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ ત્રણ શ્લોકોનો અનુવાદ કરો. ૧૨

2 (a) Translate any Three of the following verses. 12

- (૧) વાગર્થાવિવ સમ્પૃક્તૌ વાગર્થપ્રતિપત્તયે ।
 જગતઃ પિતરૌ વન્દે પાર્વતીપરમેશ્વરૌ ॥

(૨) મન્દઃ કવિયશસ્પ્રાર્થી ગમિષ્યામ્યુપહાસ્યતામ્ ।

પ્રાંશુલભ્યે ફલે લોભાદુદ્બાહુરિવ વામનઃ ॥

(૩) સર્વાતિરિક્તસારેણ સર્વતેજોભિભાવિના ।

સ્થિતઃ સર્વોન્નતેનોર્વી ક્રાન્ત્વા મેરુરિવાત્મના ॥

(૪) તવ મન્ત્રકૃતો મન્ત્રૈર્દૂરાત્પ્રશમિતારિભિઃ ।

પ્રત્યાદિશ્યન્ત ઇવ મે દુષ્ટલક્ષ્યભિદઃ શરાઃ ॥

૨ (બ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો. ૮

2 (b) Explain with reference to context any Two of the following 8

(૧) હેમ્નં સંલક્ષ્યતે દ્વગ્નૌ વિશુદ્ધિઃ શ્યામિકાઽપિ વા ।

(૨) આત્મકર્મક્ષમં દેહં ક્ષાત્રો ઘર્મ ઇવાશ્રિતઃ ।

(૩) પ્રદક્ષિણક્રિયાઽર્હ્યાં તસ્યાં ત્વં સાધુનાચરઃ ।

(૪) રિક્તઃ સર્વો ભવતિ હિ લઘુ પૂર્ણતા ગૌરવાય ।

૩ ઉરુભઙ્ગમ્ તથા કર્ણભારમ્ ને આધારે ભાસની શૈલી પર સવિસ્તર નોંધ લખો. ૨૦

3 Write a detailed note on the literary style of Bhasa 20
according to ઉરુભઙ્ગમ્ and કર્ણભારમ્

અથવા / OR

૩ ભાસ નાટકચક્રનો પરિચય આપી 'ભાસ-સમસ્યા' પર વિસ્તૃત નોંધ લખો. ૨૦

3 Introduce Bhasa-Natyachakra and write detail note on 20
'Bhasa-Samasya'

૪ નાટિકાનાં લક્ષણો આપી 'રત્નાવલી'નું નાટિકા તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૨૦

4 Give definition of Natika and evaluate 'રત્નાવલી' as a Natika. 20

અથવા / OR

૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. ૨૦

4 Write short notes on any Two of the following. 20

(૧) શ્રીહર્ષો નિપુણઃ કવિઃ

(૨) ‘રત્નાવલી’ શીર્ષકમ્

(૩) એન્દ્રજાલિકપ્રસન્નઃ

(૪) મદનમહોત્સવઃ

૫ ‘શિશુપાલવધમ્’નું મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૨૦

5 Evaluate ‘શિશુપાલવધમ્’ as a ‘મહાકાવ્યમ્’ 20

અથવા / OR

૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. ૨૦

5 Write short notes on any Two of the following. 20

(૧) માઘે સન્તિ ત્રયોગુણાઃ

(૨) માઘસ્ય પાણ્ડિત્યમ્

(૩) નારદવર્ણનમ્

(૪) શ્રીકૃષ્ણસ્ય પાત્રાલેખનમ્